

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14^ῃ Οὐνοβρίου 1969

ΠΑΡΑΙ ΤΩΙ ΑΡΕΙΩΙ ΠΑΓΩΙ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ

Αριθ. πρωτ. Γνωπ. 20

*α.ε.π. Συμμοτώσεων
17-10-69
[Signature]*

Π ρ ο δ ο ς

Τό Ἀρχηγεῖον Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς

Ἐ ν τ α ὕ θ α

Ἐπί τοῦ διατῆ ὑπ'ἀριθ. 7/18/8α'έ.ξ. ἐγγρά-
φου σας τεθέντος ἐρωτήματος, ἐάν ὁ πατήρ διαπράττη
τό ἔγκλημα τοῦ προσηλιτισμοῦ ὀδηγῶν τό ἀνήλικον τέ-
κνον του εἰς συγκεντρώσεις τῶν χιλιαστῶν καθ'ἅς ἀνα-
πτύσσονται αἱ διδασκαλαί αὐτῶν,

ἔχω τήν τιμήν νά σᾶς γνωρίσω τ'ἀκόλουθα:

Κατά τό ἄρθρον 4 τοῦ ἀναγκ. νόμου 1363/38, ὡς ἐτροπ.
δι'ἄρθρου 2 τοῦ ἀναγκ. νόμου 1672/39, ὁ ἐνεργῶν προση-
λυτισμόν διά τινος τῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῃ τοῦ
ἰδίου ἄρθρου 2 ἀναγραφόμενων, οὐχί περιοριστικῶς ἀλ-
λά ἐνδεικτικῶς καί διαβεβητικῶς, μέσων _____
(Α.Π. 1082/46 καί 138/17 Θεμ. ΝΗ σελ. 149, καί 275,
945/47 Ε Ε Ν/ΙΔ' σελ. 454, 59/56 ὀλομελείας ΠΧ/ΣΤ'
σελ. 202, 165 καί 166 τοῦ 1956 ΠΧ/ΣΤ' σελ. 374, 126/57
ΠΧ/Ζ' σελ. 297, 309/57 ΠΧ/Η' σελ. 17, 54 καί 55 τοῦ
1958 ΠΧ/Η' σελ. 273-274, τιμῶρεῖται μέ τάς διά τῆς
παραγράφου 1 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὀρισζομένας ποινάς.

Αἱ ὡς ἄνω διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου,
διατηρήθησαν ἐν ἰσχύει καί μετὰ τήν εἰσαγωγήν τοῦ
Ποινικοῦ κώδικος (Α.Π. 1043/46, 1049/47 Ε Ε Ν/ΙΕ'
σελ. 100, 441/52 ΠΧ/Γ' 18, 59/56 ὀλομελείας ΠΧ/ΣΤ'

[Signature]

σελ. 202, 498/61 ΠΧ/ΙΒ'σελ.212 καί δέν προσκρούουσιν εἰς οὐδεμίαν διάταξιν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1952 (ἢ τοῦ ἐν ἰσχύει τοῦ 1968) (Α.Π. 1082/46 θέμις ΝΗ'σελ.149, 138/47 θέμ.ΝΗ'275, 945/47 ΕΕΝ/ΙΔ'σελ.464, 1212/48 Ε ΕΝ/ΙΣΤ'σελ.29, 528/50 ΠΧ/Α'σελ. 36, 441/52 ΠΧ/Γ'σελ.18, 309/57 ΠΧ/Η'σελ.17, 498/61 ΠΧ/ΙΒ'σελ. 213, Σβώλου-Βλάχου τό Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος τόμ.Α'ἔκδοσ. 1954 σελ.34), οὐδέ εἰς τόν ὑπὸ τοῦ ἀναγκονόμου 585/45 κυρωθέντα χάρτην τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (Α.Π. 1049/47 Ε Ε Ν/ΙΕ'σελ.100, ἢ τήν διεθνή σύμβασιν τῆς Ρώμης (Σβώλου-Βλάχου ἀνωτέρω, γνωμ.Ε.Α.Π. 35/58 ΠΧ/Θ'σελ. 59), ἀλλά τούναντίον ἀποτελοῦσιν κύρωσιν τοῦ ὑπὸ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Συντάγματος ἀπαγορευομένου προσηλυτισμοῦ, διά τῆς διατάξεως δέ ταύτης τοῦ Συντάγματος ἀπαγορεύεται πᾶν εἶδος προσηλυτισμοῦ καί ὄχι μόνον ὁ ὑπὸ τῆς ποινικῆς νομοθεσίας κολαζόμενος ὡς ἀδίκημα, ὡς ἐπίσης ὄχι μόνον ὁ ὑπὸ τῶν ἀλλοθρησκῶν ἢ ἑτεροδόξων, ἀλλά καί ὁ ὑπὸ αἰρεσιωτῶν, σχισματικῶν ἢ ὑπὸ οἰουδήποτε προσώπου διενεργούμενος (Σβώλου -Βλάχου ἀνωτέρω σελ.33).-

Κατὰ τήν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ φορτικὴ διδασκαλία τῶν δοξασιῶν (Α.Π. 289/53 ΠΧ/Γ'σελ. 494, 498/61 ΠΧ/ΙΒ'σελ. 213) ἢ δωρεάν διανομὴ ἐντύπων (441/52 ΠΧ/Γ'σελ. 18, 289/53, ΠΧ/Γ'σελ. 494, 165 καὶ 166 τοῦ 1956 ΠΧ/ΣΤ'σελ. 374, 126/57 ΠΧ/Ζ'σελ. 297, 201/61 ΠΧ/ΙΑ'σελ. 472, 76/62 ΠΧ/ΙΒ'σελ. 333), καί ἐάν δέν ἀνέγνωσαν ταῦτα οἱ πρὸς οὓς ἀπεστάλησαν (Α.Π. 55/58 ΠΧ/Η'σελ. 27.) ἢ ἐπὶ ἐλαχίστῳ τιμήματι (Α.Π. 54/55 ΠΧ/Η'σελ. 273), οἱ ὁμιλεῖν καί ἡ διανομὴ μετὰ φορτικότητος ἐντύπων (Α.Π. 441/52 ΠΧ/Γ'σελ. 18) ἀποτελοῦν ἐν ἑκ τῶν ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως τοῦ ἄρθρου 4 παρ. 2 ἀπαγορευομένων μέσων δι' ὧν ἐπιδιώκεται ἡ διείσδυσις εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν ἑτεροδόξων (Α.Π. 54/58 ΠΧ/Η'σελ.

273,59/56 όλομελείας ΠΧ/ΣΤ'σελ.202), επί σκοπῷ μεταβολῆς τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, εἶνα. δέ ἀδιάφορον διά τήν συντέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος τοῦ προσηλυτισμοῦ ἐάν ἐπέτευχθη ἢ οὐ ὁ σκοπός ἢ ἐάν τό παθητικόν ὑπικείμενον τῆς πράξεως ἦτο ἢ οὐ ἐπιδεικτικόν προσηλυτισμοῦ (Α.Π. 59/56 όλομελείας ΠΧ/ΣΤ'σελ. 202,165 καί 166 τοῦ 1956 ΠΧ/ΣΤ'σελ. 374).-

Τούτω τῷ λόγῳ δύναται νά λάβῃ χώραν προσηλυτισμός καί κατ' ἀνηλικίων ἀνήβων (Α.Π. 1326/43 Θέμις Ε'σελ. 155 καί ἀγόρευσις Εἰσαγγελέως Α.Π. Κόλλια) οὐχί ὅμως καί κατὰ νηπίων, διότι ταῦτα δέν ἔχουσιν λόγῳ τῆς διανοητικῆς τῶν ἀνοριμότητος θρησκευτικῆν συνείδησιν ('Αχιλ. Μπαλῆ ἢ Ἐπιμέλεια τοῦ προσώπου τοῦ ἀνηλικίου ἔκδοσις 1963 σελ.293), ἥτις προδήλως ἀποτελεῖ βασικὴν προϋπόθεσιν τοῦ ἐγκλήματος τοῦ προσηλυτισμοῦ, ἐφ' ὅσον δι' αὐτοῦ σκοπεῖται ὁ ἀμέσων ἢ ἐμμέσων προσπαθειῶν ἢ μεταβολή τοῦ περιεχομένου τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τοῦ ἑτεροδόξου.-

Ὁ πατήρ ἔχει τό δικαίωμα, ὡς ἐνασιῶν τήν πατρικὴν ἐξουσίαν, νά καθορίσῃ τήν θρησκείαν εἰς τήν ὁποίαν τό ἀνήλικον τέκνον του θά κατηχηθῆ, διότι ἐν τῇ ἀνατροφῇ καί τῇ ἐπιμελείᾳ τήν ὁποίαν ἔχει ὁ πατήρ διά τό ἀνήλικον τέκνον του (ἄρθρα 1501 καί 1502Α.Κ.) περιλαμβάνεται καί ὁ καθορισμός τοῦ θρησκευματος τοῦ τέκνου (Α.Π. 655/5 Νο Β/Β'σελ.1242, Μπαλῆ Οἰκογενειακόν Δίκαιον παρ. 150), δι' ὃ εἶναι ἀνεπίτρεπτος ἡ ἐπέμβασις τοῦ Δικαστοῦ εἰς τὴν ἀκολουθητέαν ὑπό τοῦ πατρός κατὰ θρήσκευμα ἀνατροφῆν τοῦ ἀνηλικίου τέκνου του (γνωμοδ. Εἰσαγγελέως Α.Π. 10/59 Νο Β/Β'σελ. 1274, 10/63 Νο Β/12 σελ. 363).-

Κατ' ἀκολουθίαν τούτου, καθορίστων ὁ πατήρ διά τό ἀνήλικον τέκνον του τό θρήσκευμα ἢ τό δόγμα εἰς τό ὁποῖον τοῦτο θά γαλουχηθῆ καί ἐάν ἀκόμη αὐτό εἶναι διάφορον ἢ καί ἀντίθετον ἐκείνου τό ὁποῖον οὗτος ἢ ἡ σύζυγός του πρεσβεύει, ἐνασκει

44

7

νόμιμον δικαίωμα καί έπομένως αποκλείεται ό άδικος χαρακτήρ τῆς πράξεώς του ταύτης (άρθρον 20 Π.Κ.).-

Έάν όμως ή ένάσκησις του δικαιώματος τούτου παρίσταται ως κατάχρησις δικαιώματος του πατρός καί τό συμφέρον του άνηλικου επιβάλλη τήν ανατροφήν αυτού είς έτέραν θρησκείαν, ή δόγμα, τότε αίτήσεται του πατρός ή του Είσαγγελέως κρίνει, συμφώνως τῷ άρθρῳ 1502 έδάφ. 2 Α.Κ. τό Δικαστήριον ή είς έπειγούσας περιπτώσεις ό Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν, νῦν δέ τό Μονομελές Πρωτοδικεῖον κατά τό άρθρον 17 Κ.Πολ.Δ. (Μπαλῆ Οίκογενειακόν παρ. 150 άριθ. 1 γνωμ. Είσαγγελέως Α.Π. 10/63 ΝΟ Β/12 σελ. 363).-

Περαιτέρω, εάν ό πατήρ επιλήθησῃ τήν άλλαγήν του θρησκευματος ή δόγματος είς ό αρχῆθαι κατηχήθη τό άνήλικον τέκνον του, τότε έφ' όσον μέν ή το αύτη επιδίωξις του έμφανίζεται μόνον ως κατάχρησις δικαιώματος θα πρέπει νά τύχη έφαρμογῆς ή άνωτέρω διάταξις του άρθρου 1502 παρ. 2 Α.Κ., δηλαδή θα πρέπει ή μήτηρ ή ό Είσαγγελεύς νά προσφύγωσιν είς τό Δικαστήριον, εάν όμως επιδιώξη τήν άλλαγήν διά τινος τῶν έν τῷ άρθρῳ 4 παρ. 2 του άνωτέρω νόμου ένδεικτικῶς αναγραφόμενων μέσων, τότε ή πράξις του αύτη άποτελεῖ αξιόποινον προσηλυτισμόν (AD HOC Α.Π. 1325/48 θέμις Ε'σελ. 155, αντίθετος άγόρευσις Είσαγγελέως Κόλλια υποστηρίζαντος ότι ή πράξις δεν είναι κολάσιμος διά τον πατέρα, όταν τό άνήλικον τέκνον είναι ήλικίας κατωτέρας τῆς ποινικῆς διακρίσεως) ήλικίας δηλαδή έλάσσονος τῶν 10 έτῶν, κατά τά άρθρα 82 καί 83 του καταργηθέντος ποινικοῦ νόμου (νῦν τῶν 12 έτῶν κατά τά άρθρα 121 παρ. 1 ^{682φ.β.} καί 126 ⁵¹ Π.Κ.).-

Έάν τό άνήλικον τέκνον είχε αρχικῶς κατηχηθῆ είς ώρισμένον θρήσκευμα, ή δόγμα, κατόπιν καταχρήσεως δικαιώματος ή κατόπιν αξιόποινου προσηλυτισμοῦ, ή υπό του πατρός άλλαγή του θρησκευματος ή δόγματος του άνηλικου τέκνου του, είναι έπιτρε-

πτή διότι δι' αὐτῆς ἤρθη ἡ κατάχρησις δικαιώματος ἢ ἡ παρανομία (Α.Μπαλῆς ἄνωτέρω σελ. 292).-

Ἐν συμπεράσματι, ἐάν ὁ πατήρ ἔχη κατηχήσῃ τὸ ἀνηλικόν τέκνον του εἰς τήν αἵρεσιν τῶν χιλιαστῶν (γνωμοδοτήσεις Εἰσαγγελέως Α.Π. 1/47 καί 18/48 Ζησιμοπούλου γνωμοδοτήσεις Εἰσαγγελέως Α.Π. σελ. 113 καί 189, 14/59 ΠΧ/Θ' σελ. 286 καί τὰς ἐν αὐτῇ παραπομπάς) δέ, διαπράττει τὸ ἔγκλημα τοῦ προσηλυτισμοῦ, ὁδηγῶν αὐτό εἰς συγκεντρώσεις εἰς ἃς ἀναπτύσσονται αἱ διδασκαλαί τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ (χιλιαστῶν).-

Ἐάν ὅμως τὸ τέκνον του ἔχει κατηχηθῆ εἴτε ἰδίᾳ αὐτοῦ πρωτοβουλία, εἴτε κατόπιν συμφωνίας μετὰ τῆς συζύγου του, εἰς τήν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Θρησκείαν, ὁδηγῶν αὐτό εἰς συγκεντρώσεις ἵνα παρακολοιθῆ τὰς διδασκαλας καί τὰ κηρύγματα τῶν χιλιαστῶν, ~~καί~~

διαπράττει ἀξιόποινον προσηλυτισμόν διότι διὰ καταχρήσεως τῆς ἀπειρίας καί ἐμπιστοσύνης πρὸς αὐτόν τοῦ ἀνηλικίου τέκνου του, ὡς καί διὰ καταχρήσεως τῆς πνευματικῆς ἀδυναμίας αὐτοῦ, λόγῳ τῆς ἀνηλικιότητό του, προσπαθεῖ καί δὴ ἀμέσως ὅπως διεισδύσῃ εἰς τήν θρησκευτικὴν συνείδησιν τοῦ ἀνηλικίου τέκνου του, ἐπί σκοπῷ μεταβιᾶς τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ἀπὸ ὁπαδοῦ τῆς Ὁρθόδοξου Χριστιανικῆς Θρησκείας εἰς τήν αἵρεσιν τῶν χιλιαστῶν.-

Μετά τιμῆς

Ὁ Ἀντεισαγγελεὺς

Χρ. Μουστάκης

(Χρ. Μουστάκης)